

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Ikke teknisk resumé

Miljøvurdering for klima- lavbundsprojektet

Kvorning

April 2025

Udgiver:
Naturstyrelsen
Gjøddegaard, Førstballevej 2
7183 Randbøl

Må citeres med kildehenvisning

Indhold

1	IKKE-TEKNISK RESUMÉ.....	4
1.1	BAGGRUND	4
1.1.1	<i>Klima-lavbundsprojektet i Kvorning</i>	<i>4</i>
1.2	AFGRÆNSNING AF MILJØKONSEKVENSRAPPORTEN	5
1.3	PROJEKTBEKRIVELSE OG ALTERNATIVER	5
1.3.1	<i>Projektbeskrivelse.....</i>	<i>5</i>
1.3.2	<i>Alternativer.....</i>	<i>6</i>
1.4	KONSEKVENSVURDERING	7
1.4.1	<i>Befolkning og menneskers sundhed</i>	<i>7</i>
1.4.1.1	<i>FRILUFTSLIV OG REKREATIV VÆRDI</i>	<i>7</i>
1.4.2	<i>Materielle goder, kulturarv og landskab.....</i>	<i>7</i>
1.4.3	<i>Jord og Vand</i>	<i>7</i>
1.4.4	<i>Natura 2000 vurderinger.....</i>	<i>9</i>
1.4.5	<i>Bilag IV-arter</i>	<i>10</i>
1.4.6	<i>Naturbeskyttelse</i>	<i>11</i>
1.4.7	<i>Sammenfattende vurdering</i>	<i>11</i>

1 Ikke-teknisk Resumé

Dette ikke-tekniske resumé indeholder en beskrivelse af projektet og de væsentligste miljøpåvirkninger, som er forbundet med klima-lavbundsprojektet Kvorning.

Afsnittet er en del af "Miljøvurdering for klima-lavbundsprojektet Kvorning". Det ikke-tekniske resumé er udformet, så det kan læses selvstændigt.

1.1 Baggrund

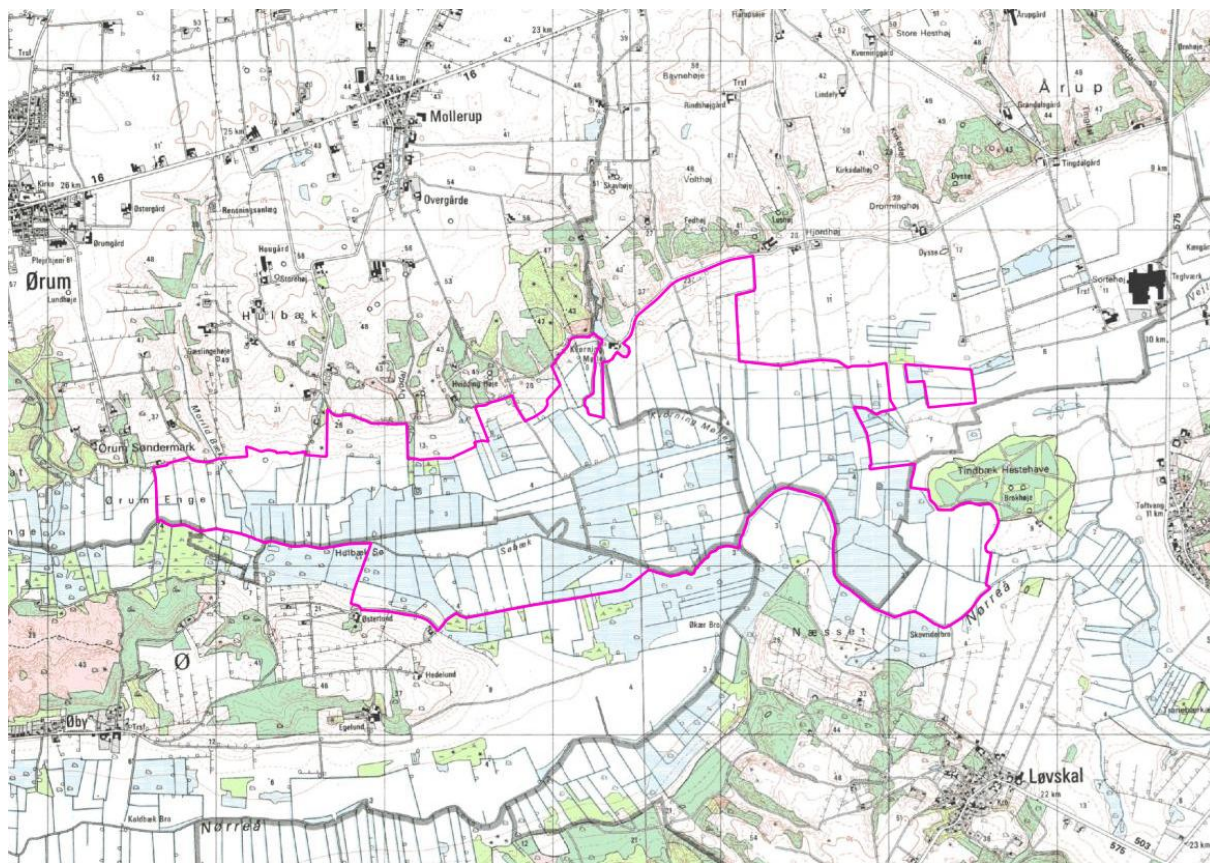
Klima-lavbundsprojektet Kvorning har til formål at genoprette den naturlige hydrologi og herunder særligt at fjerne kunstigt drænende elementer i projektområdet, som er beliggende i Nørreådalen i Viborg Kommune. Projektet har ophæng i klima-lavbundsordningen i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af oktober 2021.

Klima-lavbundsprojekter er med til at understøtte målet om at reducere Danmarks udledning af skadelige drivhusgasser med 70 % frem mod 2030. Samtidig kan indsatsen understøtte andre hensyn særligt i forhold til natur, miljø og klimatilpasning samt friluftslivets adgang til naturområderne.

1.1.1 Klima-lavbundsprojektet i Kvorning

Projektområdet er beliggende i lavbundsarealerne langs Søbæk og Nørreå ved Kvorning.

Projektområdet udgør et areal på 501 ha og fremgår af Figur 1.

Figur 1: Placering af Kvorning klima-lavbundsprojekt (rød streg) langs Nørreå og Søbæk.

1.2 Afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten

På baggrund af offentlighedsfasen er det fastslået, at de forhold, som bør undersøges nærmere, før en væsentlig påvirkning kan afvises, er:

- Befolkningen og menneskers sundhed - friluftsliv og rekreativ værdi
- Materielle goder, Kulturarv og landskab – Kulturarv
- Råstoffer og jord
- Overfladevand og grundvand (grundvand, overfladevand, forurenede jord og grundvandsforurening)
- Terrestrisk natur (natura 2000 vurderinger, bilag IV, naturbeskyttelse)

I rapporten undersøges og vurderes projektets miljømæssige konsekvenser på omgivelserne, såvel i forbindelse med de anlægsarbejder, der skal gennemføres – kaldet anlægsfasen - som i perioden efter projektet er realiseret – benævnt driftsfasen.

1.3 Projektbeskrivelse og alternativer

1.3.1 Projektbeskrivelse

Klima-lavbundsprojektet ønskes gennemført ved at stoppe den intensive dræning af projektarealet, så der opstår mere naturlige vandstandsforhold i ådalen.

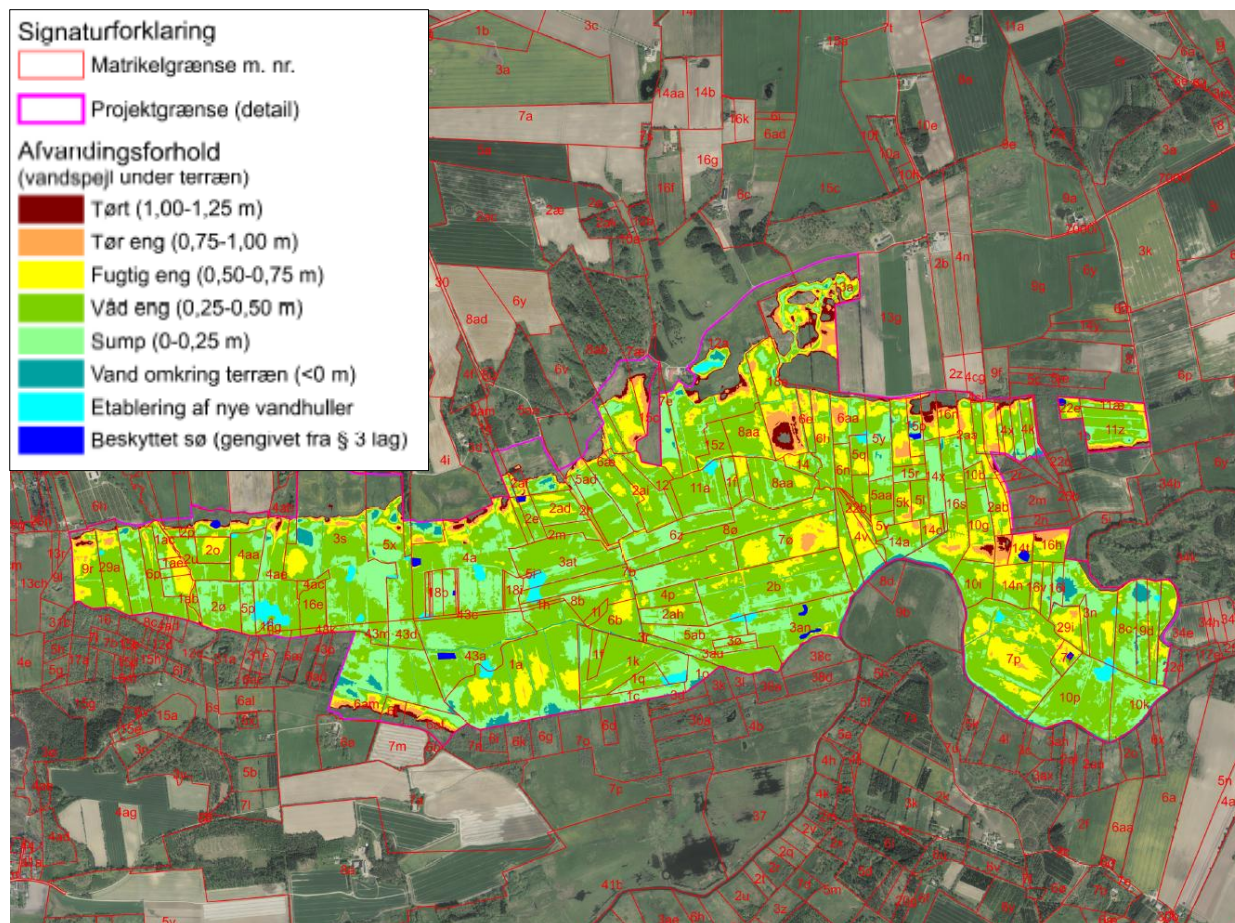
Projekttiltagene sikrer størst mulig kulstoftilbageholdelse (reduktion i CO₂-udledningen) og størst mulig kvælstofomsætning af tilført kvælstof fra oplandet.

Endelig skal projektet sikre bevarelse, beskyttelse og forbedring af eksisterende naturområder herunder 3-beskyttede naturtyper og Natura 2000-områder samt bilag IV-arter.

Projektforslaget omfatter følgende overordnede anlægstiltag:

1. Genslyngning af 10 mindre vandløb med enkelte tilløb til mere naturlige forløb over en ca. 6 km lang strækning.
2. De fysiske forhold forbedres yderligere ved udlægning af stenmaterialer.
3. Etablering af 130 m kildebæk.
4. Etablering af 23 nye røroverkørsler og 6 spange.
5. Etablering af 21 vandhuller og sjapvandsområder.
6. Hel eller delvis opfyldning af ca. 40 km interne afvandingsgrøfter.
7. Projekttiltag ved nylokaliserede rigkær, der blev lokaliseret i forbindelse med feltbesigtigelse. Der etableres naturlig hydrologi ved lukning af grønne med 10 jernspuns i grønne.
8. Blokering af eksisterende profiler af vandløb.
9. Blokering af dræn på ca. 69 lokaliteter.
10. Omlægning af 6 drænsystemer fra oplandet til overrisling.
11. Etablering eller oprensning af afskærende grønne over ca. 1 km.
12. Rydninger.
13. Anlæggelse af trampestier i området.
14. Etablering af to parkeringspladser for publikum.

Ved en realisering af projektet skabes en mosaik af våde og tørre enge, moser, vandhuller og genslyngede vandløb i projektområdet. På Figur 2 ses et oversigtskort over fremtidige afvandingsforhold ved en sommersituation.

Figur 2: Oversigtskort over fremtidige afvandingsforhold ved en sommersituation.

1.3.2 Alternativer

Der er ikke indkommet rimelige alternativer under høringen, så det er alene 0-alternativet, der indgår i bygherres miljøkonsekvensrapport. 0-alternativet beskriver, hvad der vil ske, hvis projektet ikke bliver realiseret.

Ved 0-alternativet vil der fortsat ske en udledning af 16.638 ton CO₂ pr. år til atmosfæren som følge af, at afbrænding af de tørveholdige jorder i området vil fortsætte, hvis projektet ikke gennemføres.

Projektområdet afvander via Nørreå og Gudenå til Randers Fjord indre (ID136), Randers Fjord ydre (Id 137) Hevring Bugt (Id 138) og til hovedfarvandsområde Kattegat. Der sker i dag en udledning på 16,8 ton kvælstof, som vil fortsætte, hvis projektet ikke gennemføres.

I forhold til de naturbeskyttede områder vil der fortsat være spredte eng- og moseområder, hvoraf en stor del vil være under tilgroning.

De vandløb, som dels er beskyttede, og som er målsat i vandområdeplanen, vil fortsat have en ringe til moderat økologisk tilstand og dermed ikke opfylde vandområdeplanens krav om god økologisk tilstand.

Hvis projektet ikke realiseres, vil der fortsat være et indsatsbehov for at skabe flere levesteder for stor vandsalamander og spidssnudet frø, som er bilag IV arter. Desuden vurderes det mindre sandsynligt, at der kan udvikles levesteder for områdets øvrige udpegningsarter som f.eks. grøn køllegrønsmed.

De udpegede naturtyper inden for Natura 2000-området er naturtyperne rigkær med arter som gul stenbræk og blank seglmos er generelt set ikke påvirket negativt af dræning. Naturtilstanden er på nuværende tidspunkt moderat til god (jf. seneste Natura 2000 basisanalyse 2022-2027). Dog vil der fortsat være et indsatsbehov i forhold til områdets indsatsprogram inden for de specifikke retningslinjer, såfremt projektet ikke realiseres.

1.4 Konsekvensvurdering

1.4.1 Befolkning og menneskers sundhed

Projektet vil få en positiv indvirkning på friluftslivet og de rekreative muligheder i området. Samlet set vurderes det, at projektet skaber grundlag for flere friluftsmæssige og rekreative muligheder i området til forbedring af den menneskelige sundhed igennem oplevelsen af naturen.

1.4.1.1 Friluftsliv og rekreativ værdi

Der kan i anlægsfasen ske lokale forstyrrelser fra anlægsmaskiner, men i projektets driftsfase vil de eksisterende rekreative aktiviteter i området ikke være påvirket af projektet.

Den forbedrede naturværdi efter, at projektet er gennemført, vil forbedre naturoplevelsen for besøgende i området. Som del af projektet etableres et sammenhængende trampestisystem med stisløjfer og udsigtspunkter, som vil øge den rekreative værdi betydeligt i hele området. Der etableres endvidere 2 parkeringspladser i forbindelse med projektet.

1.4.2 Materielle goder, kulturarv og landskab

1.4.2.1 Kulturarv

Den østlige del af undersøgelsesområdet indeholder et kulturarvsareal af international betydning. Kulturarvsarealet omfatter en 150 meter lang bronzealdervej, der har gået tværs over det blødeste parti mellem dalens nordside og Tindbæk Hestehave. Der er også gjort flere arkæologiske fund i området, som tyder på, at der har været en kult- eller offerplads.

En gennemførelse af projektet vil medføre en ekstensivering af området samt en generelt øget grundvandsstand, hvilket har en gavnlig effekt på områdets arkæologi og kulturarvsarealer. Museumslovens bestemmelser vedrørende beskyttelse af fund skal overholdes, og der vurderes ingen negativ påvirkning af arkæologiske interesser.

Der er registreret to beskyttede sten- og jorddiger langs den nordvestlige afgrænsning af projektområdet, samt ét i projektområdet. Der foretages ikke tiltag på og omkring digerne, som derfor er upåvirkede i både anlægs- og driftsfasen.

1.4.3 Jord og Vand

1.4.3.1 Råstoffer

Projektet kræver ikke råstofindvinding, men projektområdet grænser i det østlige del af projektområdet op til udpegede råstofområder, hvor Randers Tegl indvinder ler i umiddelbar nærhed til projektet. Projektet er afgrænset og projekteret, så der ikke vil ske påvirkning af disse indvindinger og råstofudpegninger.

1.4.3.2 Grundvand

Der er kortlagt to regionale grundvandsforekomster inden for projektområdet som overlap til yderligere to regionale grundvandsforekomster i udkanten af projektområdet. For alle forekomster er det gældende, at miljømålet er angivet til "God økologisk tilstand". Tre af de regionale grundvandsforekomster har registreret ringe kemisk tilstand med pesticider som årsagen.

Projektet ligger i vandmæssig forbindelse til ét område nedstrøms Nørreå i Favrskov Kommune med indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse. Projektets tiltag vil medføre en forsinkelse af vand i jorden på grund af ophør af dræning inden for projektområdet. Desuden ophører sprøjtning og gødskning, hvilket vil understøtte udviklingen hen imod opfyldelse af miljømålet for det regionale grundvandsmagasin.

I projektets driftsfase vil der ikke ske en ændring på tilstrømningen til grundvandsmagasinet, men efter som der sker ophør med dræning inden for projektområdet, vil der kunne komme yderligere terrænnært grundvand, som er grundlag for genskabelse af flere temporære vandhuller.

Der vurderes ikke at ske negativ påvirkning af de regionale grundvandsforekomster, da projektet vil være fremmede for grundvandsdannelse og -kvalitet. Der vil ske en reduceret påvirkning fra kemiske stoffer, som pesticider ved ophør med intensiv landbrugsdrift.

1.4.3.3 Overfladevand

Næringsstoffer

For at belyse projektets indvirkning på hhv. kvælstoftilbageholdelse og fosforfrigivelse er der foretaget en beregning for disse. Resultatet af disse beregninger viser at projektet har en samlet kvælstoftilbageholdelse på 8,8 tons N pr. år mens fosforfrigivelsen udgør 520 kg P pr år. I beregningsarket indgår en N/P vekselkurs (Randers Fjord, indre) på 6,1 ton N pr. ton P.

Der er i perioden 2018-2020 foretaget biomassehøst på et areal imellem ca. 106-137 ha i området, som vurderes at have fjernet 2.750 kg P. Biomassehøsten er fortsat siden, og der er foretaget biomassehøst på arealerne i årene 2021-2023, og det vil tillige blive udført i 2024. Dette vil medføre, at der er fjernet yderligere ca. 3.600 kg P inden en projektrealisering.

Miljøfremmede stoffer

I forbindelse med etablering af naturgenopretningsprojektet kan der ske udledning af suspenderede stoffer under gravearbejdet. I forbindelse med gravning af nye vandløb etableres midlertidige sandfang for at minimere udledningen af suspenderet materiale til vandløbssystemet. Som standard stiller bygherre miljøkrav til de maskiner, som skal anvendes under anlægsarbejdet, hvorfor det vurderes, at der ikke er nogen risiko for udledning af miljøfremmede stoffer under anlægsarbejdet.

I projektets driftsfase tinglyses på projektarealerne en deklaration, der forhindrer tilførsel af miljøfarlige stoffer eller tillades anlæg, som kan indeholde miljøfarlige stoffer. Projektet vil derfor medføre et ophør i projektområdet af anvendelse af pesticider, som kan påvirke grundvand og drikkevand negativt.

Okker

I den østlige del af projektområdet, på lavbundsarealerne langs Nørreå, er der stor risiko for okkerforurening. Det vurderes, at der i anlægsfasen, kan ske en okkerudvaskning i forbindelse med udgravning af nye vandløbsprofiler. For at begrænse denne risiko for okkerudvaskning under anlægsarbejdet mest muligt vil der under anlægsarbejdet stilles krav om, at såfremt der blotlægges pyritlag under gravearbejdet langs de nye vandløbsprofiler, flyttes profilet minimum 3 m væk fra disse okkerholdige lag. Herefter vurderes det, at risikoen for og en effekt af en okkerudvaskning i anlægsfasen er af underordnet betydning.

Det vurderes således, at projektet i driftsfasen har en positiv effekt for smådyr, fisk og vandplanter i vandområderne ved at okkeudvaskningen fra området begrænses.

Vandløb

Der er lokaliseret 10 beskyttede vandløb inden for projektområdet, hvoraf 4 tillige er omfattet af vandområdeplanen 2021 - 2027, med et krav om "God Økologisk Tilstand". Det gælder følgende vandløb: Morild Bæk, Kvorning Møllebæk, Søbæk og Nørreå. Disse skal jf. statens vandområdeplan til enhver tid beskyttes mod forringelse. I tillæg til disse findes der 10 vandhuller, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

Ved projektet placeres Kvorning Møllebæk og Morild Bæk fuldstændig til nye slyngede og mere naturlige forløb samtidig med, at de eksisterende profiler lukkes til med jord. I anlægsfasen vil de fysiske og biologiske kvalitetselementer, der udgør miljømålet for vandløbene nulstilles på de strækninger, der omlægges.

Det vurderes derfor, at projektet på den aktuelle strækning i projektområdet vil have negativ påvirkning på de biologiske kvalitetselementer i projektets anlægsfase. Der vurderes dog ikke behov for at gennemføre projektændringer eller kompenserende foranstaltninger, idet formålet er at genskabe naturligt forløbende åforløb og de fysiske forhold, der etableres i anlægsfasen, vil sikre en positiv biologisk udvikling i projektets driftsfase.

Realiseringen medfører ingen øget risiko for forringelse af den kemiske tilstand eller medudledning af nationalt specifikke stoffer. Dette skyldes, at der kun er omtrent 10 % af arealerne, som har været intensivt landbrug uden anvendelse af gylle og slam.

Der er ikke deponeret gift, kemikalier eller lign. stoffer på arealet eller registreret forurenede grunde, industri eller lossepladser. Der er alene anvendt pesticider inden for reglerne i koncentrationer gældende for landbrugsdrift på de arealer, som har været i omdrift.

Kvorning Møllebæk og Morild Bæk

Kvorning Møllebæk og Morild Bæk placeres i nye slyngede og terrænnære forløb med stryg- og hølskvenser. Der udlægges samtidig sten og grus i vandløbene for at skabe mange forskellige levesteder og fisk, dyr og planter.

Det vurderes derfor, at projektet i vandløbene inden for projektområdet vil have negativ påvirkning på de biologiske kvalitetselementer i projektets anlægsfase. Der vurderes dog ikke behov for at gennemføre projektændringer eller kompenserende foranstaltninger, idet formålet er at genskabe naturligt forløbende åforløb og de fysiske forhold, der etableres i anlægsfasen, vil sikre en positiv biologisk udvikling i projektets driftsfase. Således vurderes projektet ikke at hindre opfyldelse af miljømålet for vandløbene eller negativ påvirke den nuværende miljøtilstand.

Søbækken og Nørreåen

Der gennemføres ikke fysiske tiltag i Søbækken eller i Nørreåen, hvorfor projektet ikke påvirker den nuværende miljøtilstand i disse vandløb negativt eller forhindrer opfyldelse af miljømålet. Det vurderes, at den kortvarige øgede sandtransport fra Kvorning Møllebæk og Morild bæk, der sker under anlægsfasen, falder til et mere naturligt niveau i driftsfasen.

Samlet set vurderes det, at projekttiltagene i Kvorning Møllebæk samt Morild Bæk vil have en gavnlig effekt på miljøtilstanden i Søbækken og Nørreåen, hvilket skyldes, at den forventede større bestand af både smådyr og fisk i de genoprettede vandløb kan bevæge sig nedstrøms og indtage levesteder i Søbækken og Nørreåen til gavn for disses miljøtilstand.

Nedstrøms beliggende vandområder

Projektområdet afvander i nedstrøms retning til vandområderne o9033_a og o9033 i Nørreåen. Herfra ledes vandet videre til Gudenå i vandområde o9033_c og videre til udløb i Randers Fjord.

Der gennemføres ikke tiltag i disse vandområder ved en realisering af projektet, og det vurderes, at projektet vil have en gavnlig effekt på kvalitetselementerne for de nedstrøms beliggende vandområder.

Vandhuller

Inden for projektområdet findes der 10 nuværende vandhuller, der er omfattet af naturbeskyttelsesloven som beskyttet natur. Vandhullerne varierer i størrelse fra 500 m² til 1.800 m². Der foretages ikke tiltag i projektet, som påvirker tilstanden i vandhullerne.

Der etableres yderligere 21 vandhuller i området. Det vurderes, at der vil være en overgangsfase efter at vandhullerne er anlagt, indtil de har opnået en naturlig tilstand. I denne periode kan vandhullerne opleves med en forringet vandkvalitet. Vandhullernes udvikling vil ligeledes være påvirkelig af den efterfølgende drift af arealerne, hvor særligt græsningstrykket kan have en betydning for, hvor meget vandhullerne vokser til og om de udvikles til at have karakter som sjapvandsområde fremfor sø.

Det vurderes, at de nye vandhuller bliver næringsrige med varierende grad af humus som følge af, at de etableres i tørveholdig jord og i områder, hvor der har været landbrugsdrift. På sigt vil der med deklaration om ophør med sprøjtning, gødning, omlægning mv., ske en udtømmning af overskydende næringsstoffer.

1.4.4 Natura 2000 vurderinger

Projektområdet er beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 30 – Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, Skravad Bæk. Projektet genskaber naturlige vandstandsforhold i området, hvilket understøtter en udvikling hen mod en gunstig bevaringsstatus af eksisterende habitatnaturtyper inden for projektområdet.

Habitatarterne gul stenbræk, blank seglmos og kildevældsvindelsnegl findes uden for projektområdet, og over tid vurderes projektet at bidrage til, at der kan skabes egnede levesteder for arterne indenfor projektområdet.

Habitatarterne bæk- og flodlampret er ikke fundet inden for projektområdet. Det vurderes dog, at projektet forbedrer gydemulighederne for arterne i vandløb i området.

Habitatarten stor vandsalamander findes inden for området, og det vurderes, at antallet af levesteder for stor vandsalamander forøges indenfor projektområdet med anlæggelsen af 21 nye vandhuller og dermed potentielt nye levesteder.

Overordnet set er det vurderet, at projektet ikke påvirker fuglearterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet negativt. I anlægsfasen forekommer mindre midlertidige påvirkninger af flere arter, som er på udpegningsgrundlaget, men påvirkningen vurderes alene at være midlertidig, lokal og ikke varig.

Generelt set vurderes det, at for fugle på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet samt for øvrige fugle på bilag 1 i fuglebeskyttelsesdirektivet vil projektet i driftsfasen være positivt eller som minimum neutral i arternes yngle- eller fourageringsstadie.

1.4.5 Bilag IV-arter

Der indgår 5 Bilag IV arter i udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. H30. Endvidere vurderes det, at der kan forekomme markfirben og spidssnudet frø i projektområdet eller i randzonen hertil. Der er projekts påvirkning af disse arter også vurderet.

Stor vandsalamander

Der er observeret stor vandsalamander i et vandhul langs projektgrænsen, hvor der foretages et mindre fysisk tiltag med etablering af nyt afløb fra vandhullet. Omfanget af tiltaget er dog begrænset og har en lille påvirkning på vandhullet i anlægsfasen. Imidlertid vil tiltaget sikre mere stabile vandstandsforhold i vandhullet i driftsfasen til gavn for arten.

Der etableres endvidere 21 nye vandhuller i projektområdet til gunst for arten. Det vurderes derfor samlet set, at projektet vil have en gunstig effekt på artens tilstedeværelse i projektområdet.

Grøn kølleguldsmed

Grøn Kølleguldsmed yngler i rene, hurtigt strømmende vandløb med lysåbne arealer i tilknytning til vandløbet. Der er ikke registreret forekomst af Grøn Kølleguldsmed inden for projektområdet, men med en realisering af projektet vil det bidrage til sammenhængende arealer med øget robusthed og mere naturlig dynamik. Inden for projektområdet er det kun Nørreå eller Søbæk, som kan være potentielle levesteder for Grøn Kølleguldsmed, og der gennemføres ingen tiltag i disse vandløb. Det vurderes således, at arten ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

Stor kærguldsmed

Stor kærguldsmed yngler i næringsfattige søer og vandhuller med rig vegetation af vandplanter og tørve-mosser. Der er ikke observeret forekomster inden for undersøgelsesområdet. Der udføres ingen tiltag i egnede habitater for Stor kærguldsmed i projektets anlægsfase, og for driftsfasen vurderes der ikke at være en tilstandsændring af eksisterende næringsfattige vandhuller. Det vurderes derfor, at arten ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

Odder

Der er ved eftersøgning af spor og ekskrementer fra odderen langs Nørreå og Søbæk i sommeren 2022 ikke konstateret forekomst af odder. Vandløbenes størrelse og fødegrundlag sandsynliggør dog, at odder findes i området. Der er tillige gjort fund i tidligere eftersøgninger, hvilket er med til at styrke sandsynligheden for at odder findes i området. Odderen har en god hørelse, hvilket betyder, at den kan blive påvirket af menneskelig støj fra gravemaskiner m.v. i anlægsfasen. Dog vurderes det, at støjen ikke overstiger de nuværende støjgener, når arealerne brakpuds. I driftsfasen vurderes projektet at gavne odderen, da projektet ikke forringer fødegrundlaget, og samtidig reduceres/ophører brakpudsningen i området,

hvormed de eksisterende støjgener reduceres. Det vurderes således, at arten ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

Markfirben

Arten kræver lysåbne områder med sandet jord. Efter en projektrealisering kan der ske en forbedret græsningsdrift naturarealerne. Dette vil have en positiv effekt på opretholdelsen af artens leve og ynglesteder. Der foregår ikke anlægsarbejder på artens leve og ynglesteder. Det vurderes således, at arten ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

Spidssnudet frø

Anlægsarbejdet tilrettelægges uden om eksisterende vandhuller og udføres i en periode hvor arten ikke er aktiv på de tørre dele af arealerne. Der skabes nye vandhuller i projektområdet, hvilket vurderes at have en positiv påvirkning på arten, da der skabes nye potentielle levesteder. Det vurderes således, at arten ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

Arter af flagermus

I projektet er det kun rydningerne som potentielt vil kunne påvirke området flagermus i anlægsfasen, men da rydningerne vil være stærkt begrænsede til kun at foregå i levende hegn, hvor de nye vandløbsprofiler skal føres igennem, er påvirkningerne minimale og vurderes ikke at være relevante.

Det vurderes, at projektområdet i driftsfasen vil blive et vigtigt fourageringsområde, som vil blive benyttet af samtlige tilstedeværende arter af flagermus. Denne vurdering er gældende for alle arter af flagermus, der er registreret i området. Det vurderes således, at arterne af flagermus ikke påvirkes negativt ved en realisering af projektet.

1.4.6 Naturbeskyttelse

Tør natur

Projektområdet består i overvejende grad af humusholdige lavbundslande, og størstedelen af arealerne ligger hen som ekstensivt drevet arealer. Ca. halvdelen af det samlede projektareal er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 som beskyttet natur.

Naturtilstanden i området varierer i udgangspunktet fra god (II) til ringe (IV). De fleste naturområder i området er eng, mose eller kær. Engområder, udgør den største andel af naturområderne, har en tilstand, der typisk varierer imellem III og IV.

Projektet skal reducere omsætningen af organisk materiale i de kulstofrige jorde. Samtidig skal projektet beskytte og forbedre eksisterende naturværdier i området ved at genskabe naturlige afvandingsforhold i området. I denne forbindelse er der foretaget vurdering af projektets påvirkning af naturområderne herunder en vurdering af områdernes robusthed over for anlægsarbejde.

Projekttiltagene er fastsat ud fra, at der ikke må foretages anlægsarbejder, som berører § 3 naturarealer med en god-høj naturtilstand (niveau I eller II). Der bliver i øvrigt taget hensyn til eksisterende værdifuld natur ved tilrettelæggelsen af anlægsarbejderne.

Samlet set vurderes det, at projektet forbedrer den samlede naturtilstand i området ved at hæve det terrænnære grundvand, så der genskabes naturlige afvandingsforhold i naturområderne inden for projektgrænsen. Desuden vil etableringen af flere vandhuller og genslyngning af vandløbene i projektområdet skabe mange nye forskellige levesteder for dyr, fisk og planter i projektområdet. Projektets fysiske tiltag vil også forbedre det samlede naturgrundlag betragteligt inden for projektområdet til gavn for de eksisterende naturarealer og danne grundlag udvikling af nye naturområder.

1.4.7 Sammenfattende vurdering

En sammenfattende vurdering af projektets samlede miljøpåvirkning i hhv. anlægs- og driftsfasen fremgår af Tabel 2.

I

Tabel 1 ses en oversigt for signaturer for en sammenfattende vurdering.

Tabel 1: Signatur for den samlede vurdering.

Signatur for samlet vurdering	
Positiv, ingen/neutral eller ubetydelig påvirkning	Intet behov for afværgeforanstaltninger
Mindre negativ påvirkning	Afværgeforanstaltninger ikke påkrævede, men kan gennemføres hvis forenelige med andre hensyn
Moderat negativ	Påvirkning i et omfang, hvor afværgeforanstaltninger er påkrævede
Omfattende negativ påvirkning	Alvorlig påvirkning, som vil kræve projektændringer eller som minimum kompenserende foranstaltninger

Tabel 2: Samlet vurdering af projektets påvirkning.

Afsnit	Emne	Påvirkning (farvekode)	Særlige forhold
	Anlægsfasen		
1.4.1	Befolkning og menneskers sundhed		Adgangen til området intakt – lokal forstyrrelse af gravearbejdet.
1.4.2	Materielle goder, kulturarv og landskab		Der etableres grøfter i kulturarvsarealet. Der gennemføres tilsyn af anlægsarbejderne.
1.4.3.2	Grundvand		Der er ingen påvirkning af miljømålsatte grundvandsforekomster.
1.4.3.3	Kvorning Møllebæk og Morild Bæk		I anlægsfasen vil de fysiske og biologiske kvalitetselementer, der udgør miljømålet for vandløbet, nulstilles. Der vurderes dog ikke behov for at gennemføre projektændringer eller kompenserende foranstaltninger, idet de fysiske forhold, der etableres i anlægsfasen, vil sikre en positiv biologisk udvikling i projektets driftsfase.
1.4.3.3	Søbæk og Nørreå		Der gennemføres ingen tiltag i Søbæk og Nørreå
1.4.4	Natura 2000 - Habitatnaturtyper		Mindre negativ effekt på bræmmer med høje urter ved omlægning af vandløb, på kildevæld pga. omlægning af en grøft og på enkelte rigkær ved lille påvirkning af randarealet.
			Ellers vurderes ikke negativ påvirkning i anlægsfasen.
1.4.4	Natura 2000 - Habitatarter		Risiko for påvirkning af bæklampretten ved lukning af eksisterende vandløbsstrækninger. Arten er ikke fundet på de aktuelle strækninger.

			Ellers vurderes ikke negativ påvirkning i anlægsfasen.
1.4.4	Natura 2000 - fugle		Anlægsarbejdet kan medføre midlertidige forstyrrelser af ynglende og fødesøgende fugle.
			Ellers vurderes ikke negativ påvirkning i anlægsfasen.
1.4.5	Bilag IV-arter		Der vurderes ikke at ske en negativ påvirkning af Bilag IV-arterne i anlægsfasen
1.4.6	Naturbeskyttelse		Der vil i anlægsfasen ske påvirkning af nogle af beskyttede naturområder pga. kørsel i forbindelse med arbejdet.
	Driftsfasen		
1.4.1	Befolkning og menneskers sundhed		Projektet understøtter muligheder for friluftsliv i området i driftsfasen på grund af skabelse af store naturområder i sammenhæng med etablering af trampestier. Projektet kan understøtte den menneskelige sundhed.
1.4.2	Materielle goder, kulturarv og landskab		Projektet har en gavnlig effekt på kulturarvsarealet i tilknytning til bronzealdervej på grund af vandstandsstigningen.
1.4.2	Jord- og stendiger		Der gennemføres ingen tiltag i jord- og stendiger og vandstanden påvirker ikke digerne.
1.4.3.2	Grundvand		Der er ingen påvirkning af miljømålsatte grundvandsforekomster.
1.4.3.3	Kvorning Møllebæk og Morild Bæk		Der skabes varierede fysiske forhold igennem genslyngning, der har en positiv effekt på alle de biologiske kvalitetselementer, der udgør miljømålet for vandløbene.
1.4.3.3	Søbæk og Nørreå		Der er ingen væsentlig påvirkning af vandområderne.
1.4.4	Natura 2000 - Habitatnaturtyper		Det vurderes, at projektet vil medføre en positiv påvirkning på habitatnaturtyperne.
1.4.4	Natura 2000 - Habitatarter		Det vurderes, at projektet vil medføre en positiv påvirkning på habitatarterne.
1.4.4	Natura 2000 - fugle		Det vurderes, at projektet vil medføre en positiv påvirkning på fuglene på udpegningsgrundlaget.
1.4.5	Bilag IV-arter		Der vurderes ikke at ske en negativ påvirkning af Bilag IV-arterne i driftsfasen
1.4.6	Naturbeskyttelse		Det vurderes, at genskabelse af en mere naturlig hydrologi vil medvirke til at forbedre naturtilstanden i de beskyttede naturtyper.

Miljøministeriet

Naturstyrelsen

Naturstyrelsen
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.naturstyrelsen.dk